

ЖЫЦЦЁ У ГРАІЦЕ І МАРМУРЫ

У творчасці мастака заўсёды адлюстроўваюцца яго жыццёвы шлях, яго роздум над з'явамі і падзеямі навакольнай рэальнасці, гэрзіне яго сэрца. Гэта дэталі і творчасці Сяргея Іванавіча Селіханова, адзначанага ганаровым званнем Народнага мастака БССР.

Усе, створанае скульптарам, ад першых, яшчэ насмешліва і недастаткова пластычных станковых кампазіцый, да манументальных твораў, пабудавана на матэрыялах, асабіста ім перажытым і асэнсаваным.

У гады Вялікай Айчыннай вайны, на палюх якой вырастае лёс чалавечы, гартаваўся светлагляд С. Селіханова, мацела яго гарачае жаданне адлюстроўваць у пластыцы гераічныя падзеі. Савецкую Армію ўслаўляе скульптурная група мастака «За гонар сцяга», значная па сваёй задуме, але недаканана вырашанага пластычна, што тлумачыцца яшчэ невялікім вопытам работніка аўтарна творчымі бунінага палка. Гэтая работа была свайго роду творчай спробай.

Другой работай, непарукальна больш глыбокай па думцы і выразнай у прафесійна-выпадках адносна была група «Вызваленне». Пасля маладога скульптара спрыялі вывучэнне вопыту буйнейшых савецкіх майстроў і класічнай спадчыны рэалістычнага мастацтва.

Тэма «Вызвалення» не нова ў савецкім мастацтве першых пасляваенных гадоў. Але ў С. Селіханова яна загалуба свежа і арыгінальна. Вобраз мужнага савецкага салдата, з вывадзеным з фашысцкай няволі хлопчыкам, адлюстроўвае тыповы рысы Савецкай Арміі, гуманістычны сэнс яе бліскучы перамога.

Жывая, канкрэтная праўда гэтай групы сведчыла, што маладога скульптара блізка гераічная тэма. А выключна следдам за «Вызваленнем» статуя М. Салтыкова-Шчадріна кан-

чаткова пераканала ў выдатных здольнасцях маладога скульптара. Невыпадкова яму хутка было даручана такое адказнае заданне, як стварэнне фігурнага партрэта вучонага Сталетова для новага будынка Магасюскага ўніверсітэта. Аўтару гэтых рэдкіх дэталей бачыць гэты партрэт, амаль гатовы, у майстэрні скульптара і пазнаёмліцца з не вельмі багатым іканаграфічным матэрыялам, выкарыстаным для твора. У межах такіх магчымасцей аўтару ўдалося справіцца з даручанай задачай больш чым паспяхова.

Рэльефная кампазіцыя «Савецкая Армія ў гады Вялікай Айчыннай вайны», прызначана для помніка-абеліскі ў памяць вайны і партызан, якія загінулі за вызваленне роднай Беларусі, была зусім новым для С. Селіханова жанрам скульптуры. Каб выказаць шматлікія рытмы, манументальны па эмацыянальнасці, а і вопыт у рэльефнай пластыцы, разумнае выкарыстанне асаблівасцей. Мастак спраўляў са сваёй задачай. Рэльеф для помніка Перамогі ў Мінску склаў арганічнае цэлае з манументальнай задумай архітэктара і скульптара, што працавалі над помнікам. Ці беззаганна гэты твор С. Селіханова? Недаходзіць, зразумела, у ім шэраў і мы назавалі б іх, калі б мелі не ўвазе грунтоўна аналізаваць работу. Над, аднак, цікавае лепшыя дэталі, быты творчасці скульптара, што вызначаюць яго месца ў беларускім мастацтве.

Помнік Канстанціну Засланаву, пастануены годзе пазней у Оршы, дэталёва прасяцэ дэталёвыя пошукі мастака ў гераіка-манументальным жанры.

Да 1955 года былі вядомы два практычныя помнікі Засланаву. Першы — А. Бембеля, гераіка-рамантычны, узнеслі, дзе герой захоплены парывам да бою, у руху, у непасрэдным баявым дзеянні. Другі — А. Грубе, партызанскі камандзір знешне спакойны, увесь сабранны, пры поўнай баявой выкладцы.

Помнік С. Селіханова бліжэйшы да апошняга праекта У той жа час селіханавская работа вызначаецца не так знешнімі прыкметамі героя, як той удава знойдзенай граніцы, за якой відаць чалавек незвычайнай сілы і волі. Засланаву тут яшчэ і інжынер дэло, які «рамантуе» варожыя цягнікі, рытму вулгарныя міны і збірае ў падполлі людзей для адкрытай барацьбы з фашысцкай акупацыяй. Пакаліваю ў аснову задуму падпольную дзейнасць Засланова ў чыгуначным дэле, мастак сістэмна выкарыстаў выдатныя знутраныя якасці легендарнага героя. Кампазіцыя гэтай фігурнага партрэта Засланова знешне спакойная: незвычайна галава, устойліва пастануеныя ногі, расцілія куртка, суровы твар і дэка накіраваны позірк вачэй. Фігура можна разглядаць з любога боку і ў кожным павароце не пазнаеце мужны чалавек.

У некаторых манументальных работах С. Селіханова спойкара веліч кампазіцыі стасуе месца бурнай дынаміцы. Гэта, калі аўтар канцэнтруе ўвагу на самой кульмінацыі дзеяння, што мы бачым, напрыклад, у помніку Марату Казю, пастануеным у Мінскім піянерскім парку. Юны партызёр паказаны тут у няроўным баі з ворагам.

Тую ж мудрасць патрыяты, гатовых памерці за вялікую ўсенародную справу, зноў бачым мы

С. Селіханаву за работай.

У вобразах братоў Цубаў. Падарвіг іх у гады Вялікай Айчыннай вайны справядліва парануючы за падзвігамі Івана Сусаніна. Скульптару не давалася ні бачыць жыццёва героя, ні нават карыстацца іх фотаздымкамі. Вобразы створаны паводле характэрных аднаасцюкаў. Два старыя калганскі з-пад Пінска прастаюць у гэтым парным партрэце падобнымі да казанчых асілкаў у вядомай карціне В. Васнецова. Кампазіцыя гэтай задумана як манумент для вуліцы і разлічана на пераход у грані. Хочацца верыць, што ў канчатковым выглядзе сіла вобраза мужных братоў яшчэ больш узрасце.

Пакуль што не вынесены на гарадскую плошчу і закончаны помнік М. Фрунзе, які таксама з'яўляецца манументальным твораў. У ім выразна адчуваецца прыхільнасць мастака да класічных традыцый і лепшых дасягненняў савецкай скульптуры.

С. Селіханова не закранула «хвалю» некаторых «стліяў ад мастацтва», пра якую так многа было сказана на сустрэчы кіраўнікоў партыі і ўрада з работнікамі літаратуры і мастацтва, на шматлікіх нарадах і ў перыядычным друку. Не закранула С. Селіханова і «мода» на спрашчэнне і неабгрунтаваную стылізацыю. У гэтым можна пераканачна, паглядаўшы яго серыю работ, прывезеную ў 1956 годзе з Кітая. Частка іх, пераведзеная ў тэрэкут і мармур, атрымала прызнанне глядачоў, палюбілася ім як мастацкі дакумент велічыннага павагі да кітайскіх братоў. Аб новым жыцці простых людзей Кітая пранікнёна раскажывае яго «Вішні», «Грушкі», «Стары сельскі твар» і выразна адлюстраваны твар выдатнага старэйшага мастака Кітая Цы Бай-шы, пераканана жывае перад намі партрэт Героя працы КНР Дам По-эй, з вялікай праўдай вылеплены прыгожая ар-

тыстка Шаасінскай оперы Юань Се-мынь, малады селянін, «Лоданкі з Кентаўна».

Аптымізм і жыццёлюбнасць, гэтыя неад'емныя якасці творчасці С. Селіханова, — анікі добрага ведання іх працоўнага жыцця народа. Часта бачыць мастака на буйнейшых будоўлях рэспублікі, ён — заўсёды жаданы госьць і ў беларускіх шахцёраў Салігорска. Тут нарадзіліся яго задумкі скульптурных кампазіцый «Шахцеры Салігорска», «Першы цюбінг». Тут ён пачаў ствараць серыю партрэтаў лепшых шахцёраў — шахтарадчыка С. Юстафава, М. Бугрыя, горнага майстра А. Дзялякі, бригадзіраў-шахтарадчыкаў І. Пракудзіна і А. Селіханова.

Творчасць С. Селіханова нельга ўважыць адарванай ад гераічнага спру савецкіх людзей. І мы шчыра верым, што мастак парадзе нас новымі, яшчэ больш выразнымі творами.

П. ГЕРАСІМОВІЧ.

ШЧЫРАЯ РАЗМОВА

«Як палешчыць абслугоўванне чытачоў?» — на такую тэму адбылася 21 мая канферэнцыя ў Дзяржаўнай бібліятэцы БССР імя У. І. Леніна. У ёй прынялі ўдзел чытачы навуковых залаў бібліятэкі. Доклад аб рабоце бібліятэкі зрабіў загадчыца аддзела В. Уладзімір. Думкі аб рабоце бібліятэкі падзялілі чытачы Файбісіч, Разагаў, Кістанова, Рабкоў, Максіменка, Дроню.

ЧАСТЫ ГОСЦЬ

Ашмянскі народны тэатр — часты госьць у лідскіх аматэрных сцэнах. Тут артысты паказваюць свае лепшыя спектаклі. Надаюць яны падрыхтавалі новую работу — спектакль «Расквінулася мора шырока» па п'есе У. С. Вішнеўскага, А. Крона, В. Азарова. Працоўныя Ліды пазнаёміліся з новай работай ашмянцаў 25 мая.

ДЛЯ СЛУХАЧОЎ УНІВЕРСИТЭТА КУЛЬТУРЫ

У Палацкім гарадскім Доме культуры 23 мая адбылася сустрэча слухачоў універсітэта культуры з артыстамі канцэртна-лекцыйнай бригады Белдзяржфілармоніі. Музыкантаўца І. Зубчыч прачытала лекцыю «Народная музыкальная культура. Кампазітары-певаўнікі Салаўёў-Сядой і Дунаевы». Затым артысты выканалі твораў папулярных савецкіх кампазітараў.

ПІСЬМЕННІК—ШКОЛЬНІКАМ

У Талькаўскай сярэдняй школе Пухавіцкага раёна доўгі час працуе настаўнікам пісьменнік Міхаіл Скрыпка. Тады і пачалася ў яго дружбе са школьнікамі і мясцовай інтэлігенцыяй. Наглядчыца на тое, што М. Скрыпка цяпер жыве ў Мінску, дружба гэта мацнее. Па просьбе ўрачоў Талькаўскай балніцы М. Скрыпка паслаў туды сваю аднагодовага п'есу «Урачавадала». Школьнікам, аматарам мастацкай самадзейнасці, ён паслаў таксама п'есу «Плядынка». Драматург паказаў спектакль па гэтай п'есе ў анігох вёсках.

Надаюць М. Скрыпка быў у гасцях у школьнікаў на піянерскім кастры.

ЗА МЕЖАМІ РЭСПУБЛІКІ

У Лівне адбылося традыцыйнае свята імя. На яго былі запрошаны шматлікія госьці з савецкіх рэспублік і прадстаўнікі Беларускай бібліятэкі. Там і адбыліся выступы Мадэліскага завода штурмана валанка, самадзейнага артыста Гаваліва ў Вільнюсе, Каўнасе, Шаўля, Каўнасе, наведвалі і выступілі чытачы, папулярныя ў бібліятэках.

Цікавым было наведанне Дзяржаўнай бібліятэкі АН УССР — самай багатай бібліятэкай Украіны, якая мае шматлікія кніжны фонд.

Апрача бібліятэкі, экскурсанты пазнаёміліся з славутымі гістарычнымі мясцінамі Кіева, бывалі на Уладзімірскіх горах, агледзелі Сафііны сабор, помнік Багдану Хмяльніцкаму, наведвалі Выстаўны дасягненні народнай гаспадаркі Украіны і СССР.

Брыгада артыстаў, якую ўзначальваў заслужаны артыст БССР М. Шышкін, выехала ў гастроўную паездку на цаліную зямлю Кавказу. Рэпертуар беларускіх артыстаў уключаў «Сягондэ», «Мастацтва і мастацтва Югаславіі».

Беларускі драматург Андрэй Макеан наведваў Югаславію. Пісьменнік пабываў на шматлікіх праграмных установах братняга народа, сустрэўся з дзеячамі літаратуры і мастацтва Югаславіі.

Салдаты, апераджаючы адна аднаго, імідуцца падзеі як маля бліжэй да Пэтра.

САЛДАТЫ. Пра баі раскажаше? Вы ж тды зусім жыць хлалучком былі? А цяпер — служыце? Ці ў запасе? А ў мяне вост такое пытанне...

ГУСЕВ (Паўл, жэстам сукаюкаючы салдат). Самі бачыце, што я праду казаш. Заставішыся-ка ў нас і на заўтра.

ПАВЕЛ. Давайце вярнуць усе пытанні сёння. Бо я ж не адзі: радыя, як гаворыцца, член дэлегацыі. А заўтра ў горадзе Мінку — галавіна вызвалення ад заахонікаў.

ГУСЕВ (салдатам). Эршыты, часу хопіць, таварышы, (Русама). А дваццаць першай гадзіне — усіх, хто вольны, у леныскі пакой.

РУСЬ. Есць! Салдаты ідуць у казарму. ГУСЕВ. Ну? Паглядзім гаспадарку? ПАВЕЛ (абводзячы позіркам паланку). Паглядзім... (Ідзе ў казарму разам з Гусевым і старшынёй).

А на паліцы здыяжыцца пракашчаны таварыш падзвіг рывал: салдаты заставы выходзяць у дзворы. Невядома ад таго, ці гэта адзіночы, ці парны рабаны, яны дэжурны адпачываюць: збожжы па прыступках, на мінулы заставы іх у мячынны перад помнікам, потым заахоніка і строга кроцьца да сваіх палат.

ГУСЕВ. У гэты зусім на паліцы. Толькі адны вартаны, іны асвоены домік заставы, кожных мастакоў, мерым крокам — за вуліц і нязд.

Уваходзіць Вольга і Каця.

РУСЬ. Думаў я — вост, маўлю, хлопцы.

ГУСЕВ. А вы, Цімох Іванавіч, і не памыліліся.

РУСЬ. Дык глупства ж робіце!

ГУСЕВ. Не грэба так строга.

РУСЬ. Прабачце, вядома. Але не ад вас чуць бы гэта, таварыш капітан...

ПАВЕЛ. Што-небудзь скарытае? ГУСЕВ. Ды не, справа протая...

Справа вясёлая: праводзім добрага хлопца дадому. Бадай што, вясёла гуляем...

ПАВЕЛ. Так. Канцлагер Маухаўзен.

СЁННЯ—ДЗЕНЬ ПАГРАНІЧНІКА

КАМПАЗИТАРЫ— ВАРТАВЫМ РАДЗІМЫ

Дружба гэтая зарадзілася больш двух гадоў назад. Спачатку былі перыядычныя паседзі кампазітараў і музыкантаў у Беларускай пагранічнай заставе, дзе прыводзіліся творчыя справы і гутаркі аб мастацтве. Пазней асобны выхад ператварыліся ў сістэму, апроч таго Саюз кампазітараў БССР пачаў запрашаць вольных ад службы пагранічнікаў на свае канцэрты, сінтэматычныя вечары, на абмеркаванні новых музычных твораў. І вост тая пасляваенная дружба творцаў музыкі з вольнымі пагранічнікаў знайшла ўвасабленне ў зборніку песьняў, хораў і рамансаў — «Заўсёды ў дзворы», вымушчаным як падарунак да 45-годдзя пагранічных войск Савецкага Саюза.

Змешчаны ў гэтым зборніку песьні: гераічныя, жартоўныя, лірычныя, у рытме вальса і маршава, сольныя або харавыя, пад баян ці з суправаджэннем фартэпіяна маюць поўную ідэйна-эстэтычную разнастайнасць тэмы — «граніцы» і «дзворны».

Зборнік адкрывае гімічная па задуме «Песня аб партыі» Д. Лукіна на словы А. Дасталя. Наісна яна для трохгалоса хору ў суправаджэнні фартэпіяна. Песня навіяная, простая для выканання, што вельмі важна, калючы пагранічнікі самодзейнасць не з'яўляцца малавай з-за спецыфічнасці ўмоваў на заставе. Але імя дзеянца, што азначае не вольны дзворны, але і нейкай меры яе заахоніца.

З аублічаных трох песьняў пра гераічныя абароны Брэсцкай цитадэлі найбольш уражанне навідае твор У. Алоўніна на словы А. Лазінава — «Песня аб Брэсцкай крэпасці» для мужчынскага дуэта і фартэпіяна. Гэта вельмі музыка, суровая песня-скапа пра вольны чалавечы подзвіг. У яе вольны ўдалы суправаджэнне, якое вобразна перадае слух, непакінуўшы вольна абаронаў крэпасці над Бугам.

Для такога ж складу вынаваўцаў напісана «Песня аб Брэсці» Н. Саклаўскага на словы М. Гарулава. Гэта ўжо лірычнае выказванне пра подзвіг герояў, інтэлектуальнае на тое, што першая страфа тэксту гаворыць пра «трукат снаўдзі» і пра «заахоніца ворага». Аднак сцяг прывадыцца і прыводзіць на складу мелодыі Н. Саклаўскага такая, што на фармальнае неспадзеанне характар музыкі і тэксту некая не звяртае увагі.

Песня «Горад славы» П. Ахрыменкі на словы А. Дзяржынскага задумана як велічавая, што падкрэсліваецца і складам фартэпіянага суправаджэння гэтага трохгалоса хору. Аднак у ім відаць люты недахоп — захаленне аўтара вонкавай маштабнасцю.

Кожны вольны граніцы, які стаіць у дзворы, здольны ў імя Радзімы здзейсніць гераічны подзвіг, — такая ідэя праходзіць чырвонай ніткай праз многія творы зборніка. Тут варта адзначыць аб'едзве песьні Р. Бутвілюскага — «Пра гераіка-пагранічніка Аляксандра Завідава»

і «Заўсёды ў дзворы». «Вартавоны» У. Алоўніна, «Родную граніцу» Г. Вагнера, «На Далёкім Усходзе» П. Падвавірава, «У дзворы» М. Аладова.

Песні Р. Бутвілюскага напісаны на словы паэта-пагранічніка Г. Навасёлка, які выдатна ведае тэму і пагранічнае жыццё, ад якой рэальна і ў снах вяртаецца. Гэта вельмі намітаю аўтару музычны расшырэнне драматычнага напружання падзеі ў першай сольнай песьні і зрабіць другую песню, харавую, па-салідуку вольна, выразна. Не выпадкова аб'едзве яны атрымалі шырокае папулярнасць на пагранічных заставе.

Вольны Удаль і мужчынскі дуэт «Вартавы» У. Алоўніна на словы паэта-войны Г. Лоса. Аўтар песьні праводзіць яркую выдумку, тоні мастацкі густ, глыбокі думі.

Песня «Родная граніца» Г. Вагнера (словы Г. Навасёлка) для саліста, хору і фартэпіяна атрымала прызнанне сярод пагранічнікаў, дзе яе разучваюць у падраздзяленнях. У песьні вольны пружкая рытміка, лаянавы выкладаны, суровыя мелодыя, якая добра адпавядае атмасферы службы на граніцы. Гэтыя ж якасці блізка і сольнай песьні М. Аладова (аўтар тэксту Г. Навасёлка), хоць у заключным раздзеле (чашэры куплет) мелодыі не хапае арганічнасці.

Асобна ў гэтай групе твораў беларускіх кампазітараў стаіць «На Далёкім Усходзе» П. Падвавірава (словы Н. Каширынава). Гэта адзіны раманс пра граніцы не толькі ў зборніку, але і ва ўсёй нашай навалітай літаратуры. У ім аўтар звяртае вольную ўвагу на дакладнае па наструю і інтэлектуальны складзе «прычатынае тэксту» ў музыцы. Вольнае значэнне набываюць у рамансе П. Падвавірава вольныя прыёмы ў парты фартэпіяна.

Трохгалосыя харавыя песьні з баянам — «На граніцах Радзімы» і «Родная застава» Я. Цікоўкага на словы Г. Навасёлка, двухгалосы хор з баянам «Сінь дубровы» Я. Глебава (словы М. Алтухова), трохгалосы хор а капэла «Датараў закат» І. Кузіцова (словы Г. Навасёлка) — таварышамі з баянай службай нашых пагранічнікаў. Але ўсе гэтыя песьні напісаны ў плане лірычных выказванняў аўтараў. Адсюль унікае народны склад мелодыі, плаўнае распаўсю ў хоры І. Кузіцова, адсюль і каментарнасць, фактурныя і дынамічны пошукі ў Я. Цікоўкага, і наўмысланая сімплянса ў Я. Глебава.

У зборніку «Заўсёды ў дзворы» ўключаны і два творы ў рытме вальса. Гэта — «Песня аб граніцы» Ю. Семіянікі на словы А. Бачылы, і «Спяць, салдаты» Д. Камініскага (тэкст Г. Навасёлка). Абодва кампазітары напісалі свае вальсы для мужчынскіх дуэтаў з фартэпіяна, абодва не вельмі шукалі нейкіх новых прыёмаў выкарыстання такой формы. І разам з тым нават у традыцыйным плане яны здолелі стварыць музыку, якая вольны сваёй шчырасцю, добра раскрывае ідэю тэксту: у Ю. Семіянікі — больш шырока, задумана, у Д. Камініскага — больш шырока.

спрад пагранічнікаў граматыка была ўзаагароджаная група пісьменнікаў. Сарод іх — Я. Маур, Е. Лос, А. Міронаў, А. Лазінаў, П. Харкоў. Разам з тым наадуваючы войскам БВА ў сувязі з 40-годдзем культуры шэфства над Узброенымі Сіламі БССР і за работу на ідэйна-эстэтычнаму выхаванню вольнаўзгародзіў граматыка пісьменнікаў М. Лынькова, П. Броўкі, І. Мележа, Я. Садосюскага, П. Пестрака, М. Калачыскага, К. Крапіўкі і іншых.

Вольная група пісьменнікаў ўзаагароджаная граматыка. Прэзідыюма ЦК прафсаюза работнікаў культуры і адукацыі «Вядучы» культурнага шэфства над Узброенымі Сіламі БССР.

Сёння, у дзень, калі наша краіна адзначае свята пагранічнікаў, хоча- цца сказаць некалькі добрых слоў пра беларускіх пісьменнікаў, якія сяб- руюць з вартавымі нашых рубжыкаў.

Ваенная секцыя Саюза пісьменнікаў БССР на чале з аўтарам ролу кніг пра нашу армію, генералам у адстаўцы Мікалаем Іванавічам Аляксеевым, вядзе вялікую арганізатарскую работу, наладжвае выезды пісьменнікаў на заставы. Сам М. Аляксееў паказвае добры прыклад. Ён наадуаразаво выступае перад пагранічнікамі. Гэтыя сустрэчы заўсёды выклікалі вялікую цікавасць, вызначаліся сардэчнасцю і цэльнасцю. На многіх пагранічных заставах заходзяць у аснову пагранічнікаў устаноўкі, асабісты сувязі. Усе гэтыя не малыя працэсы бачыліся. Ён напісаў аповесць пра людзей у зялёных шапках, якая будзе апублікавана ў зборніку «Салдаты граніцы», падрыхтаваным да друку Дзяржаўным выдавецтвам Беларусі.

Выязджалі на пагранічныя заставы і выступалі перад пагранічнікамі Янка Маур, Аляксандр Міронаў, Аляксандр Лазыня, Пётр Харкоў, Еўдакія Лос, Яфім Садоскі і іншыя пісьменнікі.

Здарылася так, што старэйшым пісьменніку Беларусі Янку Маўру расказалі цікавую біяграфію старшыні Варлама Міхайлавіча Кублавіці. Пісьменнік вольна напісаў пра тое, што паучу. І вост Янка Маур — у часці, дзе служыць гэты мужны і адважны пагранічнік. Цікавыя гутаркі са старшынёй паломкі пісьменніку напісаць нарыс «На заходнім беразе». Пісьменнік раскажэ пра жыццё і лёс В. Кублавіці, пра яго нялёгка працу, поўную героікі і рамантыкі.

І. ІНІЧ.

НЯХАЙ МАЦНЕЕ ДРУЖБА

Жаданы госьць у пагранічнікаў — пісьменнік Пётр Харкоў. Яго шматлікія сустрэчы з вольнымі на граніцы, выступленні перад салдатамі, сержантамі і афіцэрамі заўсёды пакайдуць добры след. Расказы начальніка заставы імя А. Кіжавіта маёра П. Сялявы пра жыццё пагранічнікаў, пра свой цікавы лёс, пра лёс сваёй баявой сяброўкі Волгі Аляксандраўны, дачкі гераіка-пагранічніка Папітрука А. Шарыпава, які разам з лейтэнантам В. Усавым у 1941 годзе мужна і адважна змагався супраць нямецка-фашысцкай заахонікаў і загінуў гераічнай смерцю, захвалілі, паланілі пісьменніка. Пра ўсё гэта Пётр Харкоў добра раскажэ потым па радыё.

Да тым аб пагранічніках пачало больш актыўна звяртацца Беларускае

дзяржаўнае выдавецтва. Летас выйшла з друку мая кніга вершаў «Пагранічныя сцэны», хутка будзе выдана аповесць В. Рудова «Вішнёвая лямка», рытухецца да друку кніга вершаў Г. Навасёлка «Родная застава», а таксама калектыўны зборнік твораў беларускіх пісьменнікаў «Салдаты граніцы».

Беларуская студыя дакументальных фільмаў стварыла кароткаметражны фільм «Варызы не спаць». Гэта расказ пра вольна на заставе. Фільм вольны суровай гераічнасцю, напружанасцю дзеяння і глядзіцца з неаслабнай цікавасцю.

Дружба пісьменнікаў Беларусі з пагранічнікамі мае даўнюю гісторыю. Яна ўжо дада немалы плён. Нахай жа гэтая дружба ніколі не слабе.

Міхал ПЛОТНІКАЎ,
падпалкоўнік.

Я. Маур сярод пагранічнікаў.

ЗА ШЭФСКУЮ РАБОТУ

Жыццё савецкіх пагранічнікаў, іх суровая служба і адпачыны заўсёды прыцягвалі увагу беларускіх пісьменнікаў. Яны часта бываюць у вольна, раскажываюць пра свае творчыя планы, чытаюць новыя творы і збіраюць матэрыял для будучых раманна, аповесцей, вершаў, п'ес. Надаюць за актыўную культурна-шэфскую работу

спрад пагранічнікаў граматыка была ўзаагароджаная група пісьменнікаў. Сарод іх — Я. Маур, Е. Лос, А. Міронаў, А. Лазінаў, П. Харкоў. Разам з тым наадуваючы войскам БВА ў сувязі з 40-годдзем культуры шэфства над Узброенымі Сіламі БССР і за работу на ідэйна-эстэтычнаму выхаванню вольнаўзгародзіў граматыка пісьменнікаў М. Лынькова, П. Броўкі, І. Мележа, Я. Садосюскага, П. Пестрака, М. Калачыскага, К. Крапіўкі і іншых.

Вольная група пісьменнікаў ўзаагароджаная граматыка. Прэзідыюма ЦК прафсаюза работнікаў культуры і адукацыі «Вядучы» культурнага шэфства над Узброенымі С

КАЛІ ЛАСКА ДА НАС!

Мінчане ўбачаць на медальйоні спекактак па п'есе «Фараоны» А. Каламейна.

Тэатр наш прывітаў і аперацыя «Севастопальскі вальс» І. Пастова і «Белая акацыя» І. Дунаўскага.

Належнае месца займае ў нас і класічная драматургія. Мінчане ўбачаць «Весталіну» І. Карпенкі-Карага, «Цыганку Азу» М. Старицкага, «Шальменку-дзішчыка» Г. Кайтлі-Аснаўненкі. «Дзяўчына ішчасце шукала» В. Васількі.

Тэатр заканчвае работу над інсцэніроўкай

«Тарас Бульба» па аднайменнай апавесці М. Тоголя. Спекактак гэта мы спадзімся паказаць у нашых нашых гаспадарох.

За 45 гадоў свайго існавання наш тэатр прайшоў складаны і цяжкі творчы шлях. Ён быў створаны ў 1919 годзе ў горадзе Кіеве. Гэта першы дзяржаўны ўкраінскі тэатр. У 1927 годзе рашэннем Савецкага ўрада калектыву тэатра пераведзены ў Днепрапятроўск.

У перыяд Вялікай вайны тры групы тэатра абслугоўвалі часткі Савецкай Арміі. У 1944 годзе, пасля вызвалення

Днепрапятроўска, тэатр вярнуўся ў родны горад.

У нашым тэатры ў свой час працавалі такі шырока вядомыя спекактары і мастакі, як народныя артысты Саюза ССР А. Бучма, Н. Ужый, А. Мар'янавіч, П. Нято, М. Далецкі. Зараз у тэатры працуюць народныя артысты УССР: тэатраўты Дзяржаўнага ўрада І. Харашы, В. Аўдэрніка, А. Верменчу, заслужаныя артысты УССР С. Станкевіч, М. Садоўскі, А. Белградскі, П. Лысенка.

Нагледзячы на тое, што наш тэатр — самы

стары савецкі ўкраінскі тэатр, ён у той жа час вельмі малады. 80 працэнтаў трупы — акцёры да 35 гадоў. Мінчане ўбачаць маладых артыстаў А. Максімава, Л. Бандарніка, Г. Беразанскую, О. Патрыка, С. Мартынава, Л. Сіцік, В. Баенка, Ю. Крыценка, М. Захарэнка. Пакажучы сваё майстэрства і артыстычныя здольнасці, пакаленні: М. Кудзіненка, К. Карпенка, А. Бандарніка, І. Міхлік, П. Чалы і многія іншыя.

Узначальвае творчы калектыв малады рэжысёр, вучань і паслядоўнік народнага артыста Саюза ССР Мар'яна Крушальніцкага — Іван Казанзаў.

Толькі за апошнія сем гадоў днепрапятроўскі тэатр прайшоў

роўны выступалі ў Маскве, Ленінградзе, Кіеве, Баку, Тбілісі, Волгаградзе, Сявдольску, Варонежы і многіх іншых гарадах.

І з'явіліся, калі мы адкрываем заступу ў Мінску, у Днепрапятроўску пачуццё гаспадарства і адказнасці за тэатр імя Якуба Коласа. Абмен тэатрамі, абмен культурнымі здобываннямі — гэта яркае сведчанне мацнейшых сувязей дружбы паміж беларускім і ўкраінскім савецкімі народамі.

Запрашаем на нашы спекакты, жыхары дарагога горада Мінска!

Я. САСЬКО,
намеснік дырэктара
Днепрапятроўскага
дзяржаўнага ўкраінскага тэатра
імя Т. Р. Шаўчэнка.

«ПАЎПРЭДЫ» САВЕЦКАЙ ПЕСНІ

Есць мастацтва, якое палоніць чалавека цалкам, і ты, як зачараваны, ужо не можаш вырвацца з-пад яго магічнай улады. Такой сапраўды чароўнай якасцю валодзе Чырванасцяжны ансамбль мастацтва, што яго захапляе ўсю ўвагу слухача, прымушае забывацца пра тэхнічны бок выканання.

Чырванасцяжны ансамбль песні і танца, які ўзначальвае народны артыст ССР, вядомы савецкі кампазітар Б. Аляксандраў, з вялікай шчырасцю, з уласцівай яму глыбінёй пачуццёў і настрою, на высокім эмацыянальным уздыме перадае гледачоў кожны вакальны і танцавальны нумар. Многія страўныя, паходныя армейскія песні нашых савецкіх аўтараў з'явіліся ў асобе ансамбля першага жаданага прапагандыста і найбольш чужага інтэрпрэта. Менавіта спевакі-аляксандраўцы далі жыццё такім чароўным салдацкім мелодыям, як «У нас у падпарадкаванні Далуханяна, «У дарогу» Салаўёва-Сядога, «Берамы, салдат» Мілюціна, і іншыя. Гэтыя творы ўвайшлі ў яго праграму побач з многімі іншымі харавымі нумарамі як шырока ўжываемымі, так і зусім новымі, уключанымі ў рэпертуар пераўвасаможы.

І кожнаму канцэртнаму праграмувала популярныя песні («Бульварныя набыты» Мурадзілі, «Ці хочучы рускія вайны» Камланова, «Перад далёнай дарогай» Блантара, «Ой ты, жыта» Далуханяна), якія мы чуюм літаральна кожны дзень, — гэта тым не менш зусім не знізіла цікавасці гледачоў. Бо якіх б тэорыі ні былі «старыя», але калі да іх дэманстраваць сапраўднага майстра-выканаўцы, які адрознівае маладзёвыя, набываючы новыя чароўныя фарбы. І сапраўды, колькі разоў нам даводзілася чуць «У дарогу» Салаўёва-Сядога або «Берамы, салдат» Мурадзілі і як усё больш рамантычна яго аўтары і ў зарубажнай выкананні артыстамі-ваіннымі гэтых і іншых песень не пакінула ні-

можаш пры гэтым думаць пра характар гунаўна харавых партый, пра якасць выканання! У тым сіла і «сакрэт» сапраўднага мастацтва, што яго захапляе ўсю ўвагу слухача, прымушае забывацца пра тэхнічны бок выканання.

Чырванасцяжны ансамбль песні і танца, які ўзначальвае народны артыст ССР, вядомы савецкі кампазітар Б. Аляксандраў, з вялікай шчырасцю, з уласцівай яму глыбінёй пачуццёў і настрою, на высокім эмацыянальным уздыме перадае гледачоў кожны вакальны і танцавальны нумар. Многія страўныя, паходныя армейскія песні нашых савецкіх аўтараў з'явіліся ў асобе ансамбля першага жаданага прапагандыста і найбольш чужага інтэрпрэта. Менавіта спевакі-аляксандраўцы далі жыццё такім чароўным салдацкім мелодыям, як «У нас у падпарадкаванні Далуханяна, «У дарогу» Салаўёва-Сядога, «Берамы, салдат» Мілюціна, і іншыя. Гэтыя творы ўвайшлі ў яго праграму побач з многімі іншымі харавымі нумарамі як шырока ўжываемымі, так і зусім новымі, уключанымі ў рэпертуар пераўвасаможы.

Добрае ўражанне пакідае выкананне хорам новай мілюцінскай песні «Калі п'яць» салдатаў. Яе маршавая паходная мелодыя нясе ў сабе і некія рысы лірычнай шчырасці і таму так цёпла прымальна публіцы.

Горача сустракалі мінчане выступленне танцавальнай групы ансамбля (кіраўнік у суправаджэнні артыста (кіраўнік) — заслужаны дзеяч мастацтва РСФСР В. Аляксандраў) выканала салдацкі, казачкі танцы, народную харэаграфічную пастаную «Запарожцы».

У рэпертуары ансамбля, апроч творы савецкіх аўтараў, буйных разгорнутых класічных хораў, ісць і песні розных народаў свету. Ужо стала звычаем: падытоўка да кожнай зарубажнай п'ескі артыстаў-ваінаў суправаджаецца развучаннем нацыянальных харавых творы тых краін, куды выязджае ансамбль. Так, у канцэрце на Англіі нашы савецкія спевакі спявалі некалькі англійскіх песень, у тым ліку нацыянальны гімн англійцаў, і спявалі настолькі ўдала, што гледачы прапаноўвалі выканаўцам запісаць яго на плёнкі. А выступачы на Кубе, чырванасцяжны прывітаў і захапленне працоўных вострава Савёды майстэрствам выкананнем на іх роднай мове кубінскага «Маршу 26 ліпеня» і народнай песні «Малы».

Толькі ўважце сабе, якую рэакцыю на гледачоў выклікае падытоўка класічных сюрпрызых нашых ансамбля і як усё больш рамантычна яго аўтары і ў зарубажнай выкананні артыстамі-ваіннымі гэтых і іншых песень не пакінула ні-

ДЛЯ ЮНЫХ ГЛЕДАЧОЎ

Адзкі тэатр юнага гледача імя М. Астроўскага — адзін са старажытніх украінскіх тэатраў для моладзі. Ён створаны ў 1929 годзе. Ужо некалькі пакаленняў юных гледачоў змяніліся ў сценах тэатра, але і зараз тут працуюць таварышы — заслужаныя артысты УССР І. Палітаў, Г. Асманюк, Б. Місена, Л. Юшчык, В. Грак, Р. Дамброўскі, Э. Браньч. Творча працуюць і маладыя акцёры К. Квашын, Л. Уніцкі, сёстры Пашкоўскія і іншыя.

Для юных мінчан мы пакажам спекакты — «Прынец і жабрак» С. Міхалкова на матывах твора М. Тэаза, «Снежную каралеву» І. Шварца, «Дзюймовачку» па Андэрсену, вядзвіць «Воўка на плаце» В. Карастылёва і казку партугальскай прагрэсіўнай пісьменніцы Машаду «Скарні Бразілія». Нашы пастаўкі прадгледзіць таксама многія школьнікі Мінскай вобласці.

Гэта першая сусветная тэатральная тэатр а беларускіх гледачамі і пачатак вялікай дружбы нашых

двух маладзёжных тэатраў. Мы з вялікім хваляваннем і радасцю ехалі ў Беларусь. З першых жа дзён у Мінску, з першых спекактаў мы адчулі шчодрасць сэрцаў нашых братоў. Нам спадабаліся юны беларускі гледачы. І мы вельмі ўдзячны гаспадарам і цалёным гаспадарам у Мінску.

М. ЗАЙЦАЎ,
галюны рэжысёр
Адзкі тэатр юнага гледача, заслужаны артыст УССР.

Сцена са спекакты «Прынец і жабрак». Ролі Прынца і жабрака Тэа Кеці выконваюць артысткі тэатра — сёстры Ала і Шура Пашкоўскія.

ВЕЧНЫ АГОНЬ

[Заканчэнне. Пачатак на 2-й стар.]

РУСЬ. Вядома справа — варажба. Ты толькі — ані-ні. Некай дзеўка варажыць. Каб, значыць, глядзець ён з поўным захапленнем на адну яе. А калі другая якая падступіцца, у Андрэя ў нашага — трасіцца ў рукавах. (Навівае з бітона малако, п'е).

СЦЕПАНИДА. Ты глядзі. Што ж за дзеўка такая?

РУСЬ. Пакуль невядома... (П'е). Вядома толькі, як варажба гэтую вывесі.

СЦЕПАНИДА. Ну, ну. Расступач.

РУСЬ. Трэба, Сцепапанідушка, паўтара тыдня запар пачынаюць Андрэяку сырадоць. І каб малачка не за грошы ішло, а ад шчырай душы. Задарма.

СЦЕПАНИДА. Вось як.

РУСЬ. Літробіку на дзень.

СЦЕПАНИДА. Ясна.

РУСЬ. І прыліце яга задарма пашь. Таксама літробіку.

СЦЕПАНИДА. Гэта які ж прыяцель?

РУСЬ. Самой кеміць тэба.

СЦЕПАНИДА. Ты, значыць, спадзяецца, што і вушы развесіла. Дай-ка коначку, Палавіну надлява? Ды я цэлаю налівала. Выходзіць — паўтары. Гані семдзесят пашь.

РУСЬ. У-у, а ты і сама — таго, з галавою. Голькі ўжо прытрымліваеш таксама, Сцепапаніда. Цяпер — па сорак, а ўжо вочна на падрубка будзеш душыш. (Адавае грошы).

СЦЕПАНИДА. Хто б шкадаваў. За так жа забрабаче.

РУСЬ. Я ж ахоўваю цябе, рабаўніша.

СЦЕПАНИДА. Гэта ты на ахове такі карак ісе? (Паражажае, з даверам). Слухай, начальнік... А як, на твой розум, гэты Андрэй: самастойны?

РУСЬ. Хлопец слаўны. Са слаўнага горада Смаленска.

СЦЕПАНИДА. На выштрэмінога? Не пакінуць яго? Га?

РУСЬ. Чакай — застанешся... (Рахуча падступіць бліжэй). Якога табе ячэя тэба выштрэмінога?.. Больш выштрэмінога за мяне не знойдзеш...

СЦЕПАНИДА (падхвіліць бітон). А ідзі ты да нячысціка! (Ужо грункуючы вясцічкі, сярдыца аглянулася). Вельмі ўшчына, вусач! Малако, бач, любіць задарма жлукціць... (Знікае).

Старына расчараваны параўнае гімнасцёрку. Лець паварачваючы галаву, азіраецца па банках.

РУСЬ. Тут не месца, вядома, Цімох Іванавіч. Заўвага вам... А ўвогуле мы, Сцепапанідушка, ячэ зарынтэмуся, паглядзім... (У розныя некаторы час навівае). Кажэ — вельмі ўшчына... Відаць, браце Цімох, ты і сапраўды вельмі ўшчына — па асобных некаторых стаячых... (Ідзе ў казарму).

З тэрасы спускаюцца Гусеў і Пабел.

ПАБЕЛ. Памятаю, быў камень... Дзікі камень. Ваўд.

ГУСЕЎ (паказваючы на падножка помніка). Вось ён — камень. Ён служыць пастаментам.

ПАБЕЛ. Значыць — тут... Значыць, ячэ тут... (З пацівацю абыходзіць вакол помніка).

ГУСЕЎ. Дзея Цімох?

ЦІМОХ (ка каліткі). Прышоў.

ГУСЕЎ. Слухаю вас.

ЦІМОХ. Так. Пасядзець.

ГУСЕЎ. Пасядзець. Як на возеры?

ЦІМОХ. Слаўна... Птушкі. Пяюць.

ГУСЕЎ. Поўны парадок?

ЦІМОХ. Парадок.

ПАБЕЛ. Значыць, імяна тут...

ГУСЕЎ. Бацька загінуў не адзін.

ПАБЕЛ. Так...

ГУСЕЎ. Тут закончыў сваю кар'еру нямыскі спецыяліст па Расіі фон Абер.

ПАБЕЛ. Вось як?

ГУСЕЎ. Я чытаў мемуары некайка Шрэдала. Ён быў перакладчыкам, ші што, у Аберы.

САЛДАТ. Таварыш капітан! Пагранічны напад прыбыў з аховы дзяржаўнай граніцы Саюза Савецкіх Савецкіх Рэспублік. За час існавання службы ніякіх здарэнняў не адбылося.

ГУСЕЎ. Добра. Адачывайце.

САЛДАТ ідзе ў казарму.

ПАБЕЛ. Ніякіх здарэнняў...

ГУСЕЎ. Вы хадзілі ў напад?

ПАБЕЛ. На граніцу? Не. Не паспеў... Я ж прыбыў сюды... мяне прывезлі ў пачатку чэрвеня.

ГУСЕЎ. У апошнім лісце бацька пісаў пра вас.

ПАБЕЛ. Пісаў?

ГУСЕЎ. Мяне адвезлі на канікулы да дзеда.

ПАБЕЛ. Да дзеда? Ну, але Вас жа я здаецца, не сустракаў... А між іншым, вядзецца, у мяне захавалася ад тых дзён фотакартка... і сёбе цяпер ледзь пазнаю...

Падыходзіць Цімох.

ГУСЕЎ. Што, дзея Цімох?

ЦІМОХ. Папярэку.

ПАБЕЛ. Чыстае яго чыгарэтай, Цімох прыкрась, непрычына трымаючы сцягуну ў плячых, ітэтулі закідае ледзь. Моўні кінуў. Адшоў на рэінашае месца.

ГУСЕЎ. Вам даўно прыхаць бы.

ПАБЕЛ. Старэем, капітан, трыма мабільнасць... Але пачуў, што сні стаў на месца бацькі! І, як бачыць, не ўтрымаўся.

ГУСЕЎ (сладзкі на помнік). Бацька ўжо — дзея...

ПАБЕЛ. І ўнук бачыць сны, у якіх ён таксама стаіць вартавым на граніцы?

ГУСЕЎ. Вы як маркуеце: гэта надобна?

ПАБЕЛ. Граніцы?

ГУСЕЎ. Граніцы.

ПАБЕЛ (падмаўчыць). Яны — назаўсёды... Ну, гэтая вост... гэтай, вядома, не будзе. А іныя застануцца.

ГУСЕЎ. Які ж?

ПАБЕЛ. Вечныя... Пачыне хоць бы з вечнай граніцы паміж добром і злом.

ГУСЕЎ (з усмешкай). Выходзіць — нам вельмі стаіць на пасту... Бо наша ж служба якраз гэтая самая — паміж добром і злом.

ПАБЕЛ. Вось так. Ужо і праўніка на службу ўладкоўваеце.

ГУСЕЎ (нася паўны). Хацелася б узнук нам і праўнікам пакінуць памяці зла...

ЦІМОХ. Добра было б...

ГУСЕЎ (не зразумел). Што?

ЦІМОХ. Кажэ — добра было б... Каб памеші. Зла гэтага. (Эноў падыходзіць да Паўла). Прыкрась...

ПАБЕЛ. Чыстае западнік. Цімох прыкрась, ітэтулі закідае ледзь. Моўні кінуў. Адшоў на рэінашае месца.

ПАБЕЛ. Вазьміце, у мяне ёсць

шчы. (Адавае яны запалкі. Гусеў, мянуца). Хто гэты стары?

ГУСЕЎ. Лежыком тут паблізу... Мы з вамі там былі: памятаеце — у тым, каля возера, хачіна... Працавалі таварыш. Але дзіўна: заўсёды паўну, глядзіць воўкам. Прылізе вост так — вядзе, насуціцца, курчыць...

ДЗЯЖУРНІК (з лістка). Таварыш капітан. Дазор гатовы!

ГУСЕЎ. Нахай выходзіць.

ДЗЯЖУРНІК. Есць!

ГУСЕЎ. Я пакіну пас ненадоўга.

ПАБЕЛ. Час ужо, відаць, ехачэ.

ГУСЕЎ. Ну, без сусцяры з салдатамі мы нас ніяк не адлучым.

З казармы выходзіць парны напад пагранічнага.

ПАБЕЛ. Добра. Але — хутэй.

ГУСЕЎ. Есць! (Казыручы, адыходзіць разам з салдатамі).

Застаючыся адзін, Пабел ластынае лад палюжыка помніка, адвешчае роздуму, бачыць адлучыцца ад палюжыка сцягу. Не забывае, як да яго зноў надшоў Цімох.

ЦІМОХ. Паша?

ПАБЕЛ (міжвоўна здрыгануўся). Што?

ЦІМОХ. Нічога... Так. Гладжу. Цікава.

ПАБЕЛ. Што імяна?

ЦІМОХ. Паша Паўлаў? Выхаванец.

ПАБЕЛ. Так.

ЦІМОХ. У канцлагеры быў?

ПАБЕЛ. Далучым.

ЦІМОХ. У якім?

ПАБЕЛ (нася паўны). Маутхаўзен. А што?

ЦІМОХ. Нічога...

І яны уважліва глядзіць адзін на аднаго.

ПАБЕЛ. Паслухай. Ты таксама там быў?

З тэрасы спускаецца Вольга.

Вольга. Я гатова. Халдзем.

ПАБЕЛ. Што?.. Ага. Вядома. Зараз... Зрыты, вядзецца...

Вольга. Што?

ГУСЕЎ. Рэзумеце...

Вольга. У вас размова? Ну, пойдзем утрое. Сапраўды, тут на возера — слаўная сцяжынка.

ПАБЕЛ. Судноўна. Халдзем.

ЦІМОХ. Не. Пачакаю...

ПАБЕЛ (папаруціўшы). Я, прызначна, стаімісь. Можэ, мы... пазней?

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

Вольга. І вы рашылі трохі стакава? Што ж, прыедзеце тут. Стакава навіны цікавыя ў любых абстатках.

ПАБЕЛ. Я гатова... Ну? З чаго пачаць?

ЦІМОХ. Далому. Паўду.

Вольга. Кацюшу збіраць у шляхдарогу?

ЦІМОХ. Паўду... (Адыходзіць).

Паўду.

Вольга. Пачынайце з самага цікавага.

ПАБЕЛ. Не, пойдземце, бадай што, і мы. Суды, у гэты бок. Дзе яна, ваша слаўная сцяжынка?

Яны адыходзіць. Вяртаецца Цімох. Неўваторы час ён стаіць нерухома. Потым, змяніў патухлую шыгарэту, дасць і кіраўніцтва папярэку, прыкрась вядзе ад апылічкі.

Цімох. Не Паша... Не, гэта — не жыць... Колкі гадоў... Мэнога галоў... Не, не Паша. Не Паша... Скажыце... Як сказаць? Як скажыце? Скажыце пра сабе! Пра сабе самаго? Не. Не Паша. Не Паша. А можа ён — Паша? Не. Не падобны. Не Паша. Не ён...

Пераклад з рускай мовы.

АГЛЯД ПОЛЬСКОЙ МУЗЫКІ

Агляданнем у бібліяграфіі і бібліяграфіі ўсё надрукаванае ў Беларускай бібліяграфіі (1973 год), захаўваецца першая беларуская друкаваная кніжка «Абгляд